

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף קיב

החידוש שמותר לאשה לקשור מפתח חלוקה: שאף שלחלוק יש שני פתחים, ואפשר לפשוט וללבוש אותו בדוחק גם אם לא מתירים את אחד הקשרים, וא"כ יתכן שקשר אחד ישאר קשר של קיימא, וכיון שאנו לא יודעים איזה מהם ישאר קשור יהיה אסור לה לקשור את שניהם, קמ"ל שמותר.

החידוש שמותר לאשה לקשור חוטי סבכה: מדובר שהסבכה קשורה ברווח על ראשה והיא יכולה לחלוץ אותה כשהיא קשורה, וא"כ הוא קשר של קיימא, קמ"ל שאשה חסה על שערותיה שלא יתלשו, והיא מתירה את הקשר בכל פעם שהיא חולצת את הסבכה, ואין זה קשר של קיימא.

למדנו במשנה לעיל שמותר לקשור רצועות מנעל וסנדל: הגמרא מביאה שלש ברייתות בענין התרת רצועות מנעל וסנדל:

מנעל: 1. בדאושכפי (= קשר שהסנדל עושה במנעל, והוא קיים לעולם) חייב חטאת. 2. בדרבנן (= מנעל של תלמידי חכמים, ולא קושרים אותו בדוחק ואפשר לחלוץ ולנעול אותו כשהוא קשור, אבל הוא לא קשר של קיימא משום שכשהולכים בטיט מתירים את הקשר ושוב קושרים אותו בדוחק שלא ידבק בטיט) פטור אבל אסור. 3. בדבני מחוזא (= המנעל של בני העיר 'מחוזא', שהם רחבי לבב, והם קושרים את המנעל בדוחק, וצריך להתירו בכל ערב כדי לחלוץ אותו) מותר לכתחילה.

סנדל: 1. בדטייעי (= סנדלים של סוחרים ישמעאלים, שהסנדלים קושרים בהם את הרצועות בקשר קבוע) חייב חטאת. 2. בדחומרתא (= קשר שאנשים עושים בעצמם בסנדל שלהם, וקושרים ומתירים אותו, ולפעמים הקשר מתקיים שבוע או חודש) פטור אבל אסור. 3. סנדל שיוצאים ומשתמשים בו שני אנשים, וכל אחד קושר אותו לפי גלגו, ובכל יום קושרים ומתירים אותו, מותר לכתחילה. הגמרא מביאה מעשה בענין זה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

רבי ירמיה הלך אחר רבי אבהו בכרמלית ונפסקה הרצועה של סנדלו (= ואסור לו לטלטל את הסנדל בידו בכרמלית), אמר לו רבי אבהו שיקח גמי לח הראוי למאכל בהמה (= שאינו מוקצה) ויכרוך אותו על סנדלו במקום הרצועה.

👉 לסנדל יש שתי טבעות משני צדדיו, ומחברים בהן רצועות וקושרים אותם על הרגל. אם נפסקה הרצועה הפנימית (= הצד שבין הרגליים) מתקנים אותה, משום שהתיקון לא נראה כלפי חוץ. אבל אם נפסקה הרצועה החיצונית לא מתקנים אותה, משום שהתיקון נראה כלפי חוץ וגנאי ללכת כך.

אב"י הלך אחר רב יוסף בחצר ונפסקה הרצועה החיצונית של סנדלו, אמר לו רב יוסף שישאיר אותו שם ולא יטלו בידו. והטעם שלא אמר לו לקחת גמי (כמו במעשה הקודם), משום שהחצר היא מקום המשתמר, אבל כרמלית אינה מקום המשתמר ולכן שם התיר רבי ירמיה לטלטלו ע"י גמי. שאל אותו אב"י שהרי מותר לו לטלטלו בידו, שהרי עדיין הוא 'כלי' ואינו מוקצה, משום שאפשר לנעול אותו ברגל השניה ובכך התיקון לא יראה כלפי חוץ? אמר לו רב יוסף שהלכה כרבי יהודה, שסנדל שנפסקה רצועתו החיצונית הוא כבר אינו 'כלי' ואסור לטלטלו.

ברייתא: סנדל שניטלו שתי אזניו (= כלפי הרגל שאוחז בהן כשנועלו), או שתי תרסיותיו (= הטבעות שבהן קבועות הרצועות), או שניטל כל החלק התחתון שתחת כף הרגל, הרי הוא נטהר מטומאתו משום ששוב לא יתקנוהו, ואף אם יתקנוהו הוא כבר יחשב לכלי חדש. אבל אם נפסקה רק אחת מאזניו, או אחת מתרסיותיו, או שניטל רוב החלק התחתון, הרי הוא נשאר בטומאתו. ואפילו אם נפסקה הרצועה החיצונית הוא טמא, משום שהוא יכול להופכו ולנעול אותו ברגל השניה. לדעת רבי יהודה אם נפסקה הפנימית טמא, ואם החיצונית טהור.

למסקנת הגמרא - אמר רבי יוחנן, כמחלוקתם לענין טומאה כך מחלוקתם לענין שבת, שלדעת רבי יהודה אם נפסקה החיצונית הוא לא נחשב ל'כלי' והוא מוקצה. וכן הוא פסול לענין חליצה, ולמרות שהדין הוא שאם חלצה של שמאל בשל ימין חליצתה כשרה, אבל כיון שלרגל שמאל שהוא מיועד לה הוא אינו כלי לכן הוא פסול.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

סנדל שהיה טמא מדרס ונפסקה אחת מאזניו ותיקנה, נשאר בטומאתו. ואם אח"כ נפסקה האוזן השניה ותיקנה, הרי הוא נטהר מטומאת המדרס שהיתה בו אבל הוא טמא מגע מדרס (= ראשון לטומאה), משום ש'פנים חדשות באו לכאן' והוא כבר לא המנעל שהיה קודם אלא מנעל חדש (= שהרי החלפו שתי אוזניו), ולכן הטומאה הקודמת שהיתה לו פרחה ממנו, אבל הוא טמא מגע מדרס משום שהוא נגע בעצמו.

כל כלי בעלי בתים העשויים מעץ, אם ניקבו בגודל של מוציא רימון הרי הם נטהרו מטומאתן.

הסתפק חזקיה: מה הדין כשהכלי ניקב בכמוציא זית וסתם את הנקב, ואח"כ שוב ניקב בכמוציא זית ליד הנקב הראשון וסתמו, וכך חזר וניקב וסתמו עד שהשלים את הסתימה לכמוציא רימון, האם כל הנקבים מצטרפים לבטל ממנו שם 'כלי' והוא טהור או לא? אמר לו רבי יוחנן: הכלי טהור משום ש'פנים חדשות באו לכאן' (כמו בסנדל לעיל).

נודות יין ושמן: החידוש שמותר לקשור אותם הוא - שלמרות שיש להם שני פתחים אנו לא אומרים שקשר אחד הוא משאיר קשור לתמיד והוא קשר של קיימא, אלא מותר לקשור את שניהם.

קדירה של בשר: החידוש שמותר לקשור אותה הוא - שלמרות שיש לקדירה פתח נוסף כעין צינור אנו לא אומרים שהוא יוציא את התבשיל דרך הצינור וישאיר את הקשר שלה קשור לתמיד, אלא מותר לקושרו.

